

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

Direcția Purtător de Cuvânt și Relații cu Mass-media

22 decembrie 2022

Comunicat de presă privind poziția MAE referitoare la adoptarea, de către Rada Supremă a Ucrainei, a Legii privind minoritățile naționale (comunitățile) din Ucraina

Ministerul Afacerilor Externe a luat notă de adoptarea, de către Rada Supremă a Ucrainei, la 13 decembrie 2022, a Legii nr. 8224 privind minoritățile naționale (comunitățile) din Ucraina, care vizează completarea cadrului normativ ucrainean privind protejarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale.

Ministerul Afacerilor Externe reamintește că, în Avizul formulat la 17 iunie 2022 privind cererea de aderare a Ucrainei la Uniunea Europeană, Comisia Europeană a indicat, între pașii care trebuie îndepliniți, finalizarea reformei cadrului legislativ privind drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, conform recomandărilor Comisiei de la Veneția, și adoptarea imediată de mecanisme de implementare eficiente.

Ministerul Afacerilor Externe consideră regretabil faptul că legea a fost adoptată în absența unei noi consultări a Comisiei de la Veneția a cărei opinie ar fi contribuit în mod cert la asigurarea unui text cuprinzător și clar din perspectiva standardelor juridice europene în materie, inclusiv prin verificarea modului în care recomandările sale anterioare sunt reflectate în textul normativ. De asemenea, este regretabil faptul că legea a fost adoptată în absența unei consultări adecvate a reprezentanților comunității române din Ucraina, așa cum a solicitat partea română.

Ministerul Afacerilor Externe solicită autorităților ucrainene să consulte Comisia de la Veneția chiar și în acest stadiu și să pună în aplicare, pe deplin, recomandările acesteia, având în vedere faptul că legea prevede un termen de șase luni pentru intrarea sa în vigoare.

România susține pe deplin parcursul european al Ucrainei și înțelege dorința firească de accelerare a procesului de apropiere de UE, însă semnalează faptul că accelerarea intempestivă a procesului de legiferare în acest domeniu a afectat, de o manieră semnificativă, procesul de consultare cu reprezentanții minorităților naționale, care ar fi trebuit să fie unul de substanță, anterior adoptării legii. Ministerul Afacerilor Externe subliniază că a solicitat în mod repetat părții ucrainene consultarea temeinică a comunității române din Ucraina în procesul elaborării și adoptării legii.

Pe fond, legea reprezintă o variantă îmbunătățită în raport cu proiectele anterioare analizate la nivelul legislativului ucrainean. Astfel, pot fi considerate îmbunătățiri: menținerea referirii în partea preambulară a legii la instrumentele europene de referință în materie, Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale și Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare, precum și la alte tratate internaționale ratificate de Ucraina, ca bază pentru conturarea politicilor în materie de minorități naționale; menționarea expresă a priorității tratatelor internaționale la care Ucraina este parte asupra legii în discuție; sublinierea expresă a prevenirii asimilării persoanelor aparținând minorităților naționale ca principiu pe care se bazează politica Ucrainei în domeniu; clarificarea textului articolului privind interzicerea discriminării, în sensul că noul text nu mai induce percepția unei eventuale interdicții a discriminării pozitive, care este de esența politicilor în materie de promovare și protejare a drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale; menținerea prevederii privind promovarea și sprijinirea de către stat a studierii istoriei și culturii minorităților naționale; asigurarea consultării reprezentanților minorităților naționale prin: includerea între

atribuțiile autorităților competente pentru realizarea politicii în domeniul desfășurării de consultări cu reprezentanții asociațiilor minorităților naționale în chestiuni legate de drepturi și libertăți ale persoanelor aparținând minorităților naționale, prin crearea, în cadrul organului central al executivului cu atribuții în materie, a unui organism consultativ în componența căruia sunt incluși reprezentanți ai asociațiilor civice ale minorităților naționale, prin posibilitatea constituirii la nivel local a unor organisme consultative cu participarea reprezentanților minorităților naționale, la inițiativa acestora sau prin Centrul minorităților naționale; sunt exceptate de la limitările din Legea limbii de stat producția tipografică editată în limbile minorităților și librăriile specializate dedicate minorităților naționale, în sensul în care nu li se aplică cerința de publicare de carte în limba ucraineană în procent de 50%, respectiv, de distribuire de carte în limba de stat în același procent; distribuirea de materiale electorale în limba de stat și în limba minorităților naționale în zonele locuite în mod tradițional de persoane aparținând minorităților naționale; reconfirmarea asigurării pentru învățământul organizat exclusiv în regim privat (fără contribuție de la bugetul de stat al Ucrainei) a exceptării de la rigorile legii educației, subzistând doar obligația de a asigura cunoașterea limbii ucrainene la nivelul standardelor de stat.

Pe de altă parte, în analiza Ministerului Afacerilor Externe, persistă prevederi care pot avea un impact negativ, prin raportare la standardele europene, cum ar fi: în timp ce Opinia Comisiei de la Veneția nr. 960/2019 formulată asupra Legii ucrainene privind funcționarea limbii de stat este critică sub aspectul reglementărilor privind folosirea limbii oficiale în educație, Comisia de la Veneția raportându-se la criticile formulate anterior în contextul evaluării art. 7 din Legea educației, articolul din legea minorităților naționale dedicat educației face trimitere la dispozițiile Legii educației, deci preocupările părții române din perspectiva dreptului la educație nu sunt satisfăcute; subzistă limbajul neclar cu privire la atribuțiile de monitorizare ale autorității centrale însărcinate cu implementarea politicii de stat în domeniul minorităților naționale în legătură cu activitățile asociațiilor civice ale minorităților naționale; nu există nicio prevedere privind utilizarea limbii materne în relația cu autoritatea judecătorească; persistă neclarități privind aplicarea concretă a prevederilor privind utilizarea limbilor minoritare în administrație, în zonele locuite în mod tradițional de persoane aparținând minorităților naționale și la cererea acestora, precum și a celor care reglementează că informațiile de interes general (anunțuri, care, printre altele, conțin o ofertă publică de încheiere a unui contract, plăcuțe informative, indicatoare, panouri, mesaje, inscripții și alte informații textuale, vizuale și audio amplasate public care sunt utilizate sau pot fi utilizate pentru a informa un număr nelimitat de persoane despre bunuri, lucrări, servicii, anumite entități comerciale, funcționari, angajați ai întreprinderilor sau autorităților de stat, organismelor locale de autogovernare) sunt dublate în limba minorității naționale (comunității) printr-o hotărâre a consiliilor sătești, comunale, orașenești; dreptul de a-și manifesta religia sau credința nu beneficiază, în continuare, de o prevedere distinctă, fiind inclus doar în articolul referitor la dreptul la libertatea de exprimare; în timp ce constituirea unui organ consultativ în cadrul organului executiv central menit să asigure formarea și implementarea politicii de stat în domeniul protecției drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale apare ca o măsură pozitivă, subzistă lipsa clarității asupra modului de a decide care organizație este reprezentativă pentru o minoritate atunci când, de exemplu, există mai multe asociații constituite în cadrul aceleiași minorități naționale; nu este clarificată problema asigurării resurselor financiare pentru traducerea informațiilor referitoare la evenimentele artistice și culturale, atunci când este necesară asigurarea traducerii în limba de stat; subzistă chestiunea lipsei de finanțare pentru asociațiile reprezentative ale minorităților naționale, fiind prevăzută doar posibilitatea finanțării punctuale pe bază de proiecte și pe bază competitivă, în limitele bugetului alocat anual în acest scop.

Ministerul Afacerilor Externe va continua coordonarea cu reprezentanții comunității române și dialogul susținut cu autoritățile ucrainene pentru asigurarea respectării depline și promovării drepturilor identitare ale etnicilor români, inclusiv în baza obligațiilor internaționale asumate de Ucraina în materie, pe care și legea le recunoaște în mod expres ca fiind prioritare. Acest dialog va

continua inclusiv în formatul *Comisiei mixte interguvernamentale româno-ucrainene pentru promovarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale*. Ministerul Afacerilor Externe reamintește faptul că încă din anul 2021 propunerea României de încheiere a unui *Acord cuprinzător privind protecția drepturilor persoanelor aparținând comunităților română din Ucraina și ucraineană din România cu accent pe drepturile lingvistice* a fost agreată de principiu la nivel bilateral, dar din cauza războiului Rusiei împotriva Ucrainei dialogul în materie a fost îngreunat și încetinit considerabil.

Ministerul Afacerilor Externe reamintește, în baza experienței și a proceselor de integrare prin care România a trecut la rândul său, că efortul de aderare la Uniunea Europeană trebuie fundamentat pe reforme temeinice și pe asumarea tuturor valorilor europene. Doar un astfel de proces va conduce la construcția unei societăți armonioase, tolerante și echilibrate, în beneficiul tuturor cetățenilor ucraineni, indiferent de etnie. Totodată, MAE subliniază că, pe lângă caracterul obligatoriu și de asumare a implementării unor reforme, secvențele premergătoare aderării și pașii efectuați în cadrul unui proces de aderare la UE constituie un element esențial și indispensabil pentru consolidarea rezilienței statului și a unei arhitecturi congruente cu cea europeană.

Ministerul Afacerilor Externe reamintește totodată că aspectele care țin de remedierea și garantarea drepturilor persoanelor aparținând comunității române din Ucraina au fost constant ridicate în dialogul cu partea ucraineană inclusiv la cel mai înalt nivel, precum cel mai recent cu ocazia întâlnirii din data de 10 noiembrie 2022 a premierilor celor două state de la Vicovu de Sus – Krasnoilsk, respectiv la întâlnirea din 29 noiembrie 2022, din marja Reuniunii miniștrilor de externe NATO de la București, a miniștrilor de externe ai României și Ucrainei, ocazie cu care ministrul român de externe Bogdan Aurescu a reluat inclusiv solicitarea României de recunoaștere de către Ucraina a inexistenței așa-zisei ”limbi moldovenești”, ceea ce ar permite un acces mai amplu al românilor din Ucraina la educația în limba română. Partea română a invocat permanent în contactele cu partea ucraineană promisiunea Președintelui Ucrainei conform căreia persoanele aparținând comunității române din Ucraina vor beneficia de același tratament de care beneficiază în România persoanele aparținând comunității ucrainene.

Aspectele de analiză și solicitările anterior prezentate au fost transmise părții ucrainene prin intermediul unei scrisori adresate de ministrul afacerilor externe Bogdan Aurescu omologului său Dmytro Kuleba. De asemenea, ele vor fi detaliate în contactele Centralei MAE cu Ambasada Ucrainei la București și ale Ambasadei României la Kiev cu autoritățile ucrainene, în continuarea dialogului frecvent și dens pe acest subiect, deja derulat.